សេចក្តុដ្តីរបកាសជាសកលស្តុដីពីសិទ្ធធិមនុស្តស

អនុម័តនិងរូបកាសដេោយសេចក្តីដីស្គរមចចិត្តដនៃមហាសន្តនិបាតលេខ ២១៧ A (III) នេៅថ្ងៃងទី ១០ ខែធ្លូន ឆ្កនាំ១៩៥៤

បុព្ភវកថា

ដេោយយល់ឃើញថា ការទទួលស្កគាល់សេចក្តីដីថ្កលថ្មនូរជាប់ពីកំណើត និងសិទ្ធធិស្តេមីភាពគ្គនា និងសិទ្ធធិមិន អាចលក់ ដូរ ផ្តេទរ ឬដកហូតបានរបស់សមាជិកទាំងអស់ន្តែរគ្នួសារមនុស្តស គឺជា្ករគីះនៃ សេរីភាព យុគ្គជិធមិ និងសន្តជិភាពក្រនុងពិភពលោភាក

ដេោយយល់ឃើញថា ការមិនទទួលស្ថុគាល់ និងការរូបចាថមើលងាយលិទ្ធធិចនុស្តស នាំខ្លិយមានអំពើ រ៉ូរពផ្តែសសាហារយង់ឃ្គុនង ផ្តើវិខ្លិយក្មេងហ្ករការយដល់សពិសម្ភបជញ្ចញៈមនុស្តសជាតិ និងថា ការ ឈានដល់ពិភព លេោកមួយ ដែលមនុស្តសទាំងឡាយមានសេរីភាពក្កនុងការនិយាយស្តដី និងជំនេះឿ និងភាពរួចផុតពីការភ័យ ខ្ពលចេ និងទុគិតភាព រុគ្សវបាន្តរបកាសថាជាសេចក្តុដ្តីរបាថ្កនាដីខ្ពស់បំផុតរបស់ មនុស្តសទូទេៅ។

ដេោយយល់ឃើញថា ជាការចាំបាច់ ដែលសិទ្ធធិមនុស្តស្ករតួរតែបានការពារដេោយនីតិរដ្តឋ ដើម្តីបីជេៀស វាងកុំខ្លិយមនុស្តសបង្គខ៌ចិត្តដជាចុងប្លុរកោយបង្កអស់ បះបេេស្តរបឆាំងទល់នឹងអំណាចផ្តដាច់ការ និងការគាបសង្កកត់។

ដេោយយល់ឃើញថា ជាការចាំបាច់ ដែល្ករត្តវិលើកស្តឡុយការព្ភរងីកទំនាក់ទំនងជាមិត្តដភាព រវាង ្គរបជាជាតិនានា។

ដេោយយល់ឃើញថា្ករបជាជាតិទាំងឡាយនៃសហ្ករបជាជាតិ បាន្តរបកាសបញ្ជជាក់សារជាថ្ងមីក្កនុង ធម្មមនុញ្ញញូសហ្ករបជាជាតិ នូវជំនេឿរបស់ខ្លល្អនទេៅលើសិទ្ធធិម្ចល់ម្តបាននៃមនុស្តស លើ សេចក្តីដីថ្កែលថ្កន្សា លើតម្កែលរបស់ មនុស្តស និងលើសមភាពនៃសិទ្ធធិរវាងបុរសនិង្ករស្តី ហើយប្តេមជា្កញលើកស្តន្ទយវឌ្គធានភាពសង្គគម និងកុរមិត ជីវភាពរស់នេៅឱ្យយកាន់តែ្ករបសើរឡើង ក្កនុងសេរីភាព កាន់តែទូសិទ្ធលាយ។

ដេោយយល់ឃើញថា ដេោយសហ្ករបតិបត្តដីការជាមួយអង្គគការសហ្ករបជាជាតិ រដ្ឋឋជាសមាជិកទាំង អស់សន្តយាផ្តើរខ្លីយមានការគេោរពជាសកល និងកក្ករបតិបត្តជំនួវសិទ្ធធំ និងសេរីភាពមួលអ្គឋាន។

ដេោយយល់ឃើញថា ការយល់អ្នចគ្គនាមួយអំពីសិទ្ធធិនិងស៊ើរភាពទាំងនេះ មានសារសំខាន់បំផុត ដើម្បីបំពេញនូវការសន្តយាខាងលើ។

អា្ករស័យហេតុនេះ មហាសន្តនិបាត្តរបកាសថា ៖

សេចក្តីដូរបកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធធិមនុស្ថសនេះ ជាឧត្តដមឥត្តិមេដែលរបជាពលរដ្ឋបុរិតបំទុះបេន និង របជាជាតិទាំងអស្ត់រត្តវង្គើវិច្ចិយបានស្តរមថ ដើម្បីខ្លែយចុគ្គល្អរតប់ឡប និងអង្គគការសង្គគមទាំងអស់ ដោយ រក្កសាខ្ពត់បាប់ជានិច្ចចក្នុងសុមារតីរបស់ខ្លួន នូវសេចក្តីដូរកាសនេះ ខិតខ្លះបឹងវ្តែរបងបណ្តដុះបណ្តដាលការគោរពេសិទ្ធធិ និងសេរីភាពទាំងនេះ តាមរយៈការបរ្ករងភៀននិងការអប់រំ ហើយនិងខ្លះបឹង វ្តែរបងធានាឱ្យយមានការទទួល ស្កគាល់ និងការអនុវត្តដជាសកល និងដោយសភ្ជុំដិស្សធិនិងសេរីភាព ដោយបិធានការជាតិ និងអន្តដរជាតិ ដែលមានលក្ខខណៈរីកចរ្តមើនជាលំដាប់ ទាំង ក្នុនចំណោះស្តរបជាពលរដ្ឋបនៃរដ្ឋបសមាជិក ទាំងក្នុន្តចំណោះមេ រូបជាពលរដ្ឋប ដែនដីដែលស្ថិតនេសារូកោះមេដែនសមត្ថមកិច្ចចនៃរដ្ឋបទាំងនេះោះ។

មារភា ១

មនុស្តសទាំងអស់ កើតមកមានសេរីភាព និងសមភាព ក្តុនុងផ្តែនកសេចក្តីមីថ្កលថ្កន្លះនិងសិទ្ធិ។ មនុស្តស មានវិចារណញ្ចញាណនិងសតិសម្ភបជញ្ចូញៈជាប់ពីកំណើត ហើយគប្តថ្មីរប្តូរពីត្តឧចិពេរោះគ្គនា ទេរៈវិញទេរៅមក ក្តុនុង ស្តមារពីភាគរភាពជាបងប្តូរុន។

មា្តរតា ២

មនុស្តសម្ភនាក់១ អាចរុះប្តីរបាល់សិទ្ធធំនិងសេរីភាពទាំងអស់ ដែលមានចែងក្នុនុងសេចក្តុជីរបកាសនេះ ដេោយគ្គមានការូរបកាន់បែងចែកបែបណាមួយ មានជាអាទិ៍ ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្ភុបុរ ភេទ ភាសា សាសនា មតិនយេោបាយ ឬមតិផ្តេសង១ទេហៀត ដើមកំណើតជាតិ ឬសង្គតម្ការទព្គយសម្តូបត្តដី កំណើត ឬស្តូថានភាព ដទៃ១ទេហៀតឡើយ។

លើសពីនេះ មិន្តរុក្សវណ្តិវិការ្តរបកាន់បែងចែកណាមួយ ដោយយលំអាងទេៅលើឋានៈខាងនយេោបាយ ខាងដែនសមត្ថថកិច្ចច ឬខាងអន្តជរជាតិរបស្តិរបទេស ឬដែនដីដែលបុគ្គកលណាម្ភនាក់រស់នេៅ ទេោះបីជារូរបទេស ឬដែនដីនេោះឯករាជ្ជយក្កដី ស្តូចិត្តរកោមអាណាព្តយាបាលក្កដី ឬគ្គមានស្តវិយុរគប្លរកស្កង ឬស្តូចិត្តរកោមការដាក់ កុរមិតផ្តេសងទេៀតណាមួយ ដល់អធិបតេយ្តយភាពក្កដី។

ຍາງຄາ ທ

បុគ្គគលម្ភនាក់១ មានសិទ្ធធិរស់រានមានជីវិត សេរីភាព និងសន្តដិសុខផ្តទាល់ខ្លល្អន។

មា្តរតា ៥

គ្គមានជនណាម្ភនាក់ រត្សវស្ថិតក្នុងទាសភាព ឬស្ថិតក្នុងភាពជាអ្នកបរ្តវិថីដាមថ្ងៃលាឡើយ។ ទាសភាព និងទាសពាណិជ្ជជកម្តុម តាម្ករគប់ទូរមង់ទាំងអស់ រត្សវហាមឃាត់។

មារតា ខ

ត្តមានជនណាម្មនាក់ រត្តវទទួលទារុណកម្មម ឬការរូបរពីត្តជិមកលើខ្មល្អន ឬទណ្ឌឧកម្មមឃោរឃោរ អមនុស្តល ធម៌ ឬបន្តេថាភាកបន្តទាបបានឡើយ។

ษารถา อ

ជន្តរកប្បុរប មានសិទ្ធធិន្តិយកេទទួលស្កុគាល់បុគ្គកលិកលក្កខណៈគតិយុគ្គដរបស់ខ្លល្អន នេះ្បារគប់ទីកន្តែលង។

ษารถา ๗

ជន្តរគប់រូប មានសិទ្ធធិស្តេមីគ្គនាចំពេោះមុខច្ចបាប់ និងមានសិទ្ធធិទទួលការការពារពីច្ចបាប់ស្តេមី១គ្គនា ដេោយ គ្គមានការរើសអើង។ មនុស្តស្ករគប់រូប មានសិទ្ធធិទទួលការការពារស្តេមី១គ្គនា ្តរបអាំងនិង ការរើសអើងណា ដែលរំលេោភលើសេចក្តុអ្វីរបកាសនេះ្តពេមទាំង្ករបអាំងនិងការញុះញង់ ខ្លិយមានការរើសអើង។

មា្តរតា ៨

មនុស្តស្ករគប់រូប មានសិទ្ធធិរកដំណេោះរសាយស័ក្កដិសិទ្ធធិម្មយនេះៅចំពេោះមុខសាលាជំរះក្កដីជាតិ ដែល មានសមត្ថថកិច្ចច ចំពេោះអំពើទាំងឡាយណាដែលរំលេោភសិទ្ធធិម្មលដ្ថឋានរបស់ខ្លល្អន ដែលរត្តវ បានទទួលស្កគាល់ ដោោយរដ្ឋបាធម្ភមនុញ្ចាញ ឬដោោយចូបាប់។

មារតា ៩

គ្គមានជនណាម្ភនាក់្ករត្រូវបានចាប់ខ្កល្អន ឃុំខ្កល្អន ឬនិរទេសខ្កល្អន តាមអំពើចិត្តដឡើយ។

មា្តរតា ១០

មនុស្តសូរគប់រូប មានសិទ្ធធិស្តេមីគ្គនាពេញលេញ សុំខ្លិយតុលាការឯករាជ្ថយនិងមិនលំអេៀង ពិនិត្តយរេឿង ក្កដីរបស់ខ្លល្អនជាសាធារណៈ និងដេោយសមធម៌ ដើម្តីបីសុរមចលើសិទ្ធធិនិងកាត់ពុវកិច្ចច និងលើ ភាពសមហេតុ ផល នៃការចេោទ្តរបកាន់ទាំងឡាយខាងបទ្តរពហ្គមទណ្តឲមកលើខ្ពស្នន។ មារតា ១១

ជនណាដែលជាប់ចេោទពីបទល្កេចីស្ករពហ្កមទណ្តខ្មរត្រូវសន្តមតជាជនគ្គមានទេោស រហូតដល់ពិរុទ្ធតភាព ្តរតួវបានរកឃើញ នេៅក្កនុងសវនាការជាសាធារណៈ ដែលមានការធានាចាំបាច់ ដើម្តីបិន្តិយជន នេលោះការពារ ខ្លួន។

ុគ្គមានជនណាម្មនាក់ រុត្សវបានផ្គុំជន្តទាទេរហសពីបទល្មេចីស្ករពេហ្គមណុខ ដេះោយអំពើឬ ការខកខានចិនបាន ផ្តេរី បើអំពើ ឬការខកខាននេះ មិនបានចែងក្នុងឲ្យបាប់ជាតិ ឬអន្តដរជាតិ ថាជាបទល្មេចីស ្តរាហ្គមណ្ឌខនេះៅពេល ផ្តេរីអំពើ ឬមានការខកខាននេះ។ អ្នចគ្គនានេះដែរ មិន្តរត្សវមានការផ្គុំជន្តទាទេរហស ខ្លិយធ្ងងន៍ជាងទេរហសដែលបាន កំណត់ខ្លិយអនុវត្ត៨ ក្នុងអំឡុងពេលដែលបទល្មេចីសបាន កើតបទិសថាការ។

មារតា ១២

គ្គមានមនុស្តសណាម្ភនាក់ រត្សវរងការរំលេោភប្តូរជាក្លាមរុំព្រឹច្ចិត្តជក្កនុងជីវិតឯកជន រុក្ខសារ ទី លំនេះៅ ឬការធ្វេលីយឆ្កលង ឬការធ្វេរិទ្ធិយប៉ះពាល់ដល់កិត្តដិយស និងកេរុជ័ឈ្មេមោះរបស់ខ្លល្អនបាន ឡើយ។ ជន្តរកប្សែ មានសិទ្ធិ ទទួលការការពារពីឲ្យបាប់ រូបឆាំងនឹងការប្រជាៀតប្រែក ឬការប៉ះពាល់បែបនេះ។

មារតា ១៣

មនុស្តស្លរកប្បុំរប មានសិទ្ធធិធ្វើរដំណើរដោយសេរី និងមានសិទ្ធធិ្តជើសរើសនិវេសនដ្តឋាន ក្នុនុងរដ្តឋ មួយ។

មនុស្តស្ករគប់រូបមានសិទ្ធធិចាកចេញពីរបទេសណាមួយ រួមទាំងរូបទេសរបស់ខ្លួញនផង និងមាន សិទ្ធធិរិល្ករតឡប់មក្ករបទេសរបស់ខ្លួញនវិញ។

មារុរតា ១៨

មនុស្តស្ថារតប់រូប មានសិទ្ធធិស្តែវងរក និងទទួលកន្លែលង្ករជកកោន ក្នុនុងរបទេសដទៃទេៀត ក្នុនុង ករណីមានការធ្វើវិទុក្កឧបុកម្ថេនញមកលើខ្លល្អន។

សិទ្ធធិស្តីរជកកោននេះ មិនអាចលើកមកសំអាងបានទេ ក្នុនុងករណីមានការចេោទ្តរបកាន់ ដែល ពិតជាកើតឡើងពីបទល្មេមីសមិនមែននយោបាយ ឬពីការុរប្តរព័ត្តដណា ដែលផ្តុំទុយពីគេោលបំណង និង គេោលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សហ្គរបជាជាតិ។

មារតា ១៥

មនុស្កស្ករគប់រូប មានសិទ្ធធិទទួលបានសញ្ជជាតិមួយ។

គ្គមានជនណាម្ភនាក់ អាចរុរត្តរដកហូតសញ្ជជាតិ ឬឬរារាំងសិទ្ធធិប្តដូរសញ្ជជាតិរបស់ខ្លល្អន តាមអំពើចិត្តដ បានឡើយ។

មារតា ១៦

មនុស្តស្តរបុស្តរលីដល់អាយុរគប់ការ មានសិទ្ធធិរសៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងកសាង្ករគ្រូសារ ដេោយ មិន្តរបកាន់ព្រជ់សាសន៍ សញ្ចជាតិ ឬសាសនាឡើយ។ មនុស្តស្ករបុស្ករសី មានសិទ្ធធិស្តេមីផ្កនក្កនុងការររសៀប អាពាហ៍ ពិពាហ៍ ក្នុនុងចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងក្នុនុងពេលរំលាយចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍។

អាពាហ៍ពិពាហ៍និងអាចរូបូរពីត្តដទេៅបាន ល្ខះរតាតែមានការូរពម្ភរពៀងដេោយសេរី និងពេញ លេញពីអនាគតប្តីអ៊ីរបពន្ធធ។

្តរគ្នសារជារង្គគភាពធម្ភមជាតិនិងជារង្គគភាពម្ជល់ដ្ឋឋាននៃសង្គគម ហើយ្តរគ្នសារមានសិទ្ធធិទទួល ការការពារពីសង្គគមនិងរដ្ឋឋ។

មា្តរតា ១៧

មនុស្តស្ករគប់រូប ទេោះតែម្ភនាក់ឯងក្កដី ឬដោយយួមជាមួយអ្ននកដទៃក្កដី មានសិទ្ធធិជាម្តេចរស់កម្ភមសិទ្ធធិ។

គ្គមានជនណាម្ភនាក់្មរត្តវិបានដកហ្មាតកម្ភមសិទ្ធធិ តាមអំពើចិត្តដឡើយ ។

មា្តរតា ១៨

ជន្តរគប់រួច មានលិទ្ធធិសេរីភាពខាងការគិត សតិសម្ភបជញ្ចូញៈ និងសាសនា។ សិទ្ធធិនេះ រាប់បញ្ចុច្ឆល ទាំងសេរីភាពផ្តលាស់ប្តម្ជរសាសនា ឬជិនទៀររបស់ ខ្លល្អន តែម្ភនាក់ឯង ឬដេោយរួមជាមួយអ្ននកដទៃ ជាសាធារណៈ ឬជាឯកជន តាមការបង្កហាត់បុរុងទៀន ការអនុវត្តដ ការគេោរព ប្រជា និងការរូរបតិបត្តជិតាម។

មា្តរតា ១៩

មនុស្តស្លរគប់រូប មានសិទ្ធធិសេរីភាពក្តនុងការមានមតិ និងការសម្ដែងមតិ។ សិទ្ធធិនេះ រាប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពក្កនុងការរបកនៃមតិ ដេោយគ្គមានការរូរជ**ៀត**រ៉ូរជក និងសេរីភាពក្កនុងការស្តែវងរក ការ ទទួល និងការផ្តស់ព្រវផ្តសាយព័ត៌មាន និងគំនិតនានាដោយយក្កមានរូបតីដែនទឹកដី ទោះតាមរយៈមធ្វេយោបាយសម្ដែង មតិណាមួយក៏ដោយយ។

មា្តរតា ២០

មនុស្តស្តរតប្ស៊ីប មានសិទ្ធធិសេរីភាពក្នុនុងការ្តរបជុំ ឬការរួមគ្គនាជាសមាគម ដេោយសន្តដិវិធី។

គ្គមានជនណាម្ភនាក់្ករត្តវិបានបង្កខិតបង្កខំ ខ្លិយចូល្បួមក្កនុងសមាគមណាមួយឡើយ។

មារតា ២១

មនុស្តស្តរគប់រូប មានសិទ្ធធិច្ចឈ្មុមក្តុងការដឹកនាំកិច្ចចការសាធារណៈនៃ្តរបទេសរបស់ខ្លល្អន ដេោយ ផ្តុទាល់ ឬតាមរយៈតំណាង ដែលបានរុះជីសជើសដោយយេលី។

មនុស្តស្តរតប្បុំរូប មានសិទ្ធធិច្ឆលបរ្តរមីមុខងារសាធារណៈន្តែរបទេសរបស់ខ្លល្អន ក្នុនុងលក្កខខណ្ឌ៧ សមភាព។

ឆន្តទៈរបស្តីរបជាពលរដ្ឋឋ ជាមួលដ្ថឋានអំណាចនៃការដឹកនាំកិច្ចចការសាធារណៈ។ ឆន្តទៈនេះ រុវតួវ សម្តែង៤ចញូតាមរយៈការបេោះឆ្កេនេាតទេៀងទាត់ តាមពេលកំណត់ និងពិត្តរបាកដ ដែលមាន លក្ខខណៈសកល ស្ដេមីភាព និងសម្តងាត់ ឬតាមនីតិវិធីសមម្ភល ដែលធានាសេរីភាពនៃការបេោះឆ្កេនទោត។

មា្តរតា ២២

ក្ខនុងឋានៈជាសមាជិកនៃសង្គគម មនុស្តស្ករគប់រួប មានសិទ្ធធិទនួលបានសន្តដ៏សុខសង្គគម និងមានបុព្ភវ សិទ្ធធិស្ករមឲបានសិទ្ធធិខាងសេដ្ឋឋកិច្ចច សង្គគមកិច្ចច និងវប្តបធម៌ ដែលចាំបាច់ស្ករមាប់ សេចក្តីដីថ្លែលថ្លីនូវ និងការ រីកចំពីនដេោយស៊េរីនៃបុគ្គគលិកលក្កខណៈរបស់ខ្លល្អន តាមរយៈការខិតខំរបស់ជាតិ និងសហ្ករបតិបត្តដីការអន្តជរ ជាតិ និងដេោយយោងទេៅតាមការរបៀបចំ និងធនធានរបស់ ្ករបទេសនីមួយ១។

មា្តរតា ២៣

មនុស្តស្ករគប់រួប មានសិទ្ធធិមានការងារធ្វើ រូជើសរើសការងារដេោយសេរី ទទួលលក្កខខណ្ឌ៤ ការងារ្ករតិម្ករភ្ជូវ និងពេញចិត្តដ និងមានការការពារ្ករបររាំងនិងភាពអត់ការងារធ្វើ។

មនុស្តស្លរកប៉ូរូប មានសិទ្ធធិទទួលរូបាក់បេៀវត្តសស្តេមីគ្គនា ចំពេោះការងារដូចគ្គនា ដេោយគូមានការរើស អើង។

រ្តនកឆ្កើរការងារ មានសិទ្ធពិទទួលបានលាកការដោយសមធម៌ និងពេញចិត្តដ ដើម្តីបីធានារវត្តចិតាព រស់នេៅរបស់ខ្លល្អននិងរគ្គសារ ខ្លិយសម្ភរសបនិងសេចក្តីដីថ្កែលថ្កន្សរនៃមនុស្តស និង្ករគ្គវបានបំពេញបន្ថែថម ទេវៀត ដោយមធ្វេយហោយផ្តេសស១នៃការការពារវិជ្ជនកសង្គុគម ្ថិរបសិនបើចាំបាច់។

មនុស្តស្លរគប់រូប មានសិទ្ធធិប**ង្កេ**កិតសហជីព និងចូល្បូមក្នុនុងសហជីព ដើម្តបីការពារផល្គរបយេោជន៍ របស់ខ្លួន។

មារតា ៤៤

មនុស្តស្តរតប៉ុរុប មានសិទ្ធធិឈប់សុរមាក និងលំហែកំសាន្តដ រួមបញ្ជម្លលទាំងកូរមិតម៉ោងការងារ សមហេតុផល និងការឈប់សុរមាក ដេរោយហន្តរបាក់បេ្យ៉ាវត្តសតាមពេលកំណត់ទេ្យៀងទាត់។

មារតា ២៥

មនុស្តស្តរគម្ស៉េប មានសិទ្ធមិទទួលបានកុរចិតជីវភាព្តរគម្ភ់រគាន់ ដើម្តីបីធានាសុខភាព និង សុខុមាលភាពរបស់ខ្លល្អន និង្តរគ្ជសារ រួមមានចំណីអាហារ សម្តេលៀកចំពាក់ សំនេៅម្តប់នេ ការរីថទាំសុខភាព និងសេវាសង្គគមកិច្ចចចាំបាច់ផ្តេសង១ទេរៀត។ មនុស្តស្តរគម្ស៉េប មានសិទ្ធធិទទួលបានការគាំពារនេៅពេលគ្គមាន ការងារផ្តើរី មានជំងឺ ពិការ មេម៉ាយ ឬពេោះម៉ាយ ចាស់ជំរា ឬនេៅពេលបាត់បង់ មធ្លេយរោបាយធានាជីវភាព ដែលបណ្តុងលេមកពីកាលៈទេសៈផុតពីអន្តទៈរបស់ខ្លល្អន។

មាតុភាពនិងកុមារភាពមានសិទ្ធធិទទួលជំនួយនិងការថែទាំពិសេស។ កុមាររគប់រូប ទេោះកើត ពីឪពុកម្មដាយមានខាន់ស្លលា ឬឥតខាន់ស្កលាក្មដី្តរតូវបានទទួលការពារខាងសង្គគមកិច្ចផ្តួចគួនា។

មារតា ២៦

មនុស្តស្តរគប់រូប មានសិទ្ធមិនទួលបានការអប់រំ។ ការអប់រំ ត្រូវឥតបង់ថ្កែល យ៉ាងហោោចណាស់ ស្ថរមាប់ការអប់រំបឋមសិក្តសា និងអប់រំមួលម្តប់ាន។ ការអប់រំបឋមសិក្តសា គឺជាកាតព្តវកិច្ចច។ ការអប់រំ ខាង បច្ចេចកទេស និងវិជ្ជជាជីវៈ រុគ្គវររៀបចំខ្លិយមានជាទូទេៅ។ ការអប់រំឧត្តដមសិក្ខសា រុគ្គវរីបកខ្លិយចូលរៀន ស្វេមីភាពគ្ននា ដេោយឈរលើម្តលដ្តឋានសមត្ថមិភាព។

ការអប់រំ្មារភូវសំដេោទេៅរកការរីកលូតលាស់ពេញលេញនៃបុគ្គគលិកលក្កខណៈរបស់មនុស្តស និង ការពួរនឹងការគេោរពសិទ្ធធិមនុស្តស និងសេរីភាពមូលដ្តឋាន។ ការអប់រំនេះ រុត្តវិលើកកំពស់ការយល់ដឹង ការ អត់ឱនអធ្វយារស័យគូនា និងមិត្តដភាពរវាង្គរបជាជាតិ និង្ករកុម្ពុជសាសន៍ ឬរកុមសាសនាទាំងអស់ រួពមទាំងការអភិវឌ្គជន៍សកម្មភាពរបស់សហរូបជាជាតិ ក្នុងការថែរកុសាសន្តដីភាព។

មាតាបិតា មានសិទ្ធធិជាអាទិភាព ក្នុនុងការរុវជីសរើស្ករបរភេទនៃការអប់រំ ស្ករមាប់ប្តូរតធីតា របស់ខ្លួន។

មា្តរតា ២៧

មនុស្តស្លរគប់រូប មានសិទ្ធធិន្នល្បួមដេោយសេរី ក្លនុងជីវភាពវប្តបធម៌របស់សហគមន៍ អា្គរស័យផល សិល្តបៈ និងធ្ងូល្បួមចំណែកក្កនុងវឌ្គុឍនភាពវិទ្ធយាសា្ករស្កង និងក្កនុងផល្ករបយោជន៍ដែលបានមកពី វឌ្គ្ធានភាព នេះ។

មនុស្តស្តរកប់រុប មានសិទ្ធធិទទួលបានការការពារផល្គរបយេោជន៍ខាងសីលធម៌ និងសម្តុការៈ ដែល បានមកពីផលិតកម្ភមខាងវិទ្ធយាសារស្តេដ អក្តសរសារស្តដ ឬសិល្តបៈ ដែលជាស្តនាដែរបស់ខ្លួន។

ษางสา โคฝ

មនុស្តសួរគប់រូប មានសិទ្ធមិទទួលបាននូវសណ្តដាប់ធ្ងនាប់សង្គគមនិងអន្តដរជាតិ ដែលធ្វើវិទ្ធិយសិទ្ធធិ និង ស៊េរីភាព ចែងក្នុនុងសេចក្តុផ្លីរបកាសនេះ អាចសរុរមចបានដេោយពេញលេញ។

មារតា ២៥

មនុស្តស្ករគប់រូប មានករណីយកិច្ចចចំពេោះសហគមន៍ ដែលជាកន្តែលងតែមួយគត់ ដែលអាច បង្កើតបានការរីកចរ្តមិនដេោយសេរី និងពេញបរិប្បរណ៍នូវបុគ្គគលិកលក្កខណៈរបស់ខ្លល្នន។

ក្កនុងការរុះប្តីរបាស់សិទ្ធធិនិងសេរីភាពរបស់ខ្លល្អន មនុស្តស្ករគប់រូប រុត្សវស្ថិតនេះៀរតិមតែក្ករមិត ្រពិដែន ដែលចូប។ប់បានកំណត់ សំរាប់ធានាការទទួលស្កគាល់ និងការគេោរពេសិទ្ធធិ និងសេរីភាពរបស់ អ្ននកដទៃ និងបំពេញសេចក្តុអ្វីរត្តរការយ៉ាងគ្រឹទ្ធរត្តវខាងសីលធម៌ សណ្តដាប់ធ្លូនាប់សាធារណៈ និងសុខុមាលភាពទូទេៅ នេះក្រនុងសង្កគម្ភរបជាធិបតេយ្យតែប៉ុណ្ណេណោះ។

តែយ៉ាងណាក៏ដេោយ សិទ្ធធិនិងសេរីភាពទាំងនេះ មិនអាចយកទេៀរប៊ើរបាស់ផ្ទទួយនិងគេហេល បំណង និងគេហេលការណ៍ទាំងឡាយរបស់សហរបជាជាតិឡើយ។

មា្តរតា ៣០

គ្គមានបទបញ្ចូញគ្គដំណាមួយនៃសេចក្តុខ្លីរបកាសនេះ អាចុរត្តវិបានបក្ករសាយ គ្គរម្ជវិថា រដ្ឋបំណាមួយ ្តរកុមណាមួយ ឬបុគ្គពលណាម្តនាក់ មានសិទ្ធធិបែបណាមួយ ក្នុនុងការធ្វើវិសកម្មមភាព ឬការូរបុរពិត្តជអំពើ អូវីរិមួយ ដែលសំដេៅទេៅបំផ្តលិចបំផ្តលាញនូវសិទ្ធធិ និងសេរីភាពទាំងឡាយ ដែលមានចែងនេះៅក្កនុងសេចក្តុខ្លីរបកាសនេះ ឡើយ។